

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej .. K 26.—
za en mesec .. K 2.—20
za Nemčijo celoletno .. K 29.—
za ostalo inozemstvo .. K 35.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej .. K 24.—
za en mesec .. K 2.—
V upravi prejemam mesečno .. 1.80
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto .. K 7.—
za Nemčijo celoletno .. K 9.—
za ostalo inozemstvo .. K 12.—

SLOVENE C

== Inserati: ==
Enostolpna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat .. po 30 v
za dva- in večkrat .. 25,,
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
== Poslano: ==
Enostolpna pettivrsta po 60 v
Izhaja vsak dan izvenemil ne delje in praznike ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Preobrat v Rusiji.

Preobrat v Petrogradu se je že delj časa pripravljaval. Med stradajočim prebivalstvom je vedno bolj vrelo. Prodajalne kruha so bile že več tednov odprte samo po 2 uri na dan, 1 prekajen slanik je stal 4 krone, meso se je dobilo samo tri dni v tednu, surovega masla sploh ni bilo več. Ljudskemu zastopstvu so zavili vrat in nezmožna vlada je bila brez pomoči, vendar ni hotela ugoditi upravičenim pritožbam dume in ljudstva. Car je dober človek, vendar premalo odločen. Prehranjevalna kriza se je polagoma, pa gotovo izpremenila v prehranjevalno katastrofo in moskovski mestni svetovalec Astrov, ki je pred kratkim po naročilu zveze mest prepotoval 50 gubernij, je imel prav, ko je svoje poročilo končal z besedami: pričakuje se lakota, nalezljivih boleznih in še hujšega...

Hudo je deloma že nastopilo. Razpuščena дума se je proglasila za začasno vlado, petrograjska posadka je z nezadovoljnimi množicami enih misli in stari carski polk je bil v treh krvavih dnevih premagan: ruska prestolnica je sedež ruske narodne vlade, parlament in ljudstvo sta zmagala. Voditelji petrograjske revolucije so hoteli v prvi vrsti vreči Galicinovo vlado, katero so smatrali odgovorno za lakoto in slabo gospodarstvo. Zmagovalci so gotovo dobro organizirani, kajti v Petrogradu so hitro napravili red. Skupina v dumi, ki se je zbrala okoli Miljukova, je že dolgo časa zahtevala izpremembo kurza, popularno kritiko, svobodo govora za duma in živila za ljudstvo, da bi tako Rusija z vsemi silami lahko stremila po svoji nalogi, da uspešno konča vojsko. Če je uspeh petrograjskih bojov uspeh te stranke, potem ni nobenega dvoma o nadaljnjem razvoju stvari. Car bo prisiljen, da se pogaja s prekucih, dal bo zopet pravice dumi in krivce pustil nekaznovane, kajti skoro ni misliti, da bi poslal svoje zveste polke proti skupini ruskih imperijalistov okoli Miljukova.

Pred 12. leti, ko je bila Rusija zapletena v nesrečno vojsko z Japonsko, so se odigrali podobni dogodki. Sprevod devetisočere množice k zimski palači pod vodstvom Gajdara se je vršil v znaku močnega revolucionarnega gibanja; nekaj mesecev pozneje je car ljudstvu moral dati ustavo. Vojska z Japonsko se je nadaljevala in šele v bitki pri Mukdenu je bila Rusija popolnoma poražena.

Nasproti preveč optimističnim naziranjem glede na petrograjске dogodke je prav, da se spomnimo na to epizodo, kajti bilo bi škodljivo, če bi rusko silo podcenjevali. Gotovo so med rusko družbo mirovna gibanja, delavci so siti vojske in kmet si zopet želi boljših dni. Vendar pa niti meščani, niti delavec, niti kmet ne odloča o ruski politiki, sreča ali nesreča Rusije bo zapetena prejkoslej na bojiščih. Tudi če bi se revolucija nadaljevala vrgla carja in še v vojski ustvarila novo Rusijo, kaj potem? Kateri narodni ruski državnik bi bil toliko pogumen, da bi po ogromnih žrtvah, ki jih je Rusija doživela za zmago, po milijonih človeških izgub, po milijardah, ki jih je požrla vojska, in pri močni zvezi z ententno kot prvi vladni akt podpisal kapitulacijo pred osrednjimi silami?

Vzemimo petrograjске dneve čisto človeško: lakota jih je povzročila, izbruh se je izlil, — če bo sedaj ljudski želodec zopet napolnjen in skromna politična prostost zopet vpostavljena, bo končno ves Petrograd zopet navdušen za vojsko.

Ali bo petrograjska revolucija kaj vplivala na vojaški položaj? Vsekako bo vsled ozke zveze med vrhovnim poveljstvom in vojnim ministrstvom nastala marsikaka zapreka, posebno z ozirom na priprave za pomladansko

ofenzivo, ki so v polnem teku. Dalje bodo mogoče različne tovarne, ki izdelujejo vojni material, za nekaj časa ustavljene. Vendar bi bilo pa napačno iz tega izvajati, da bodo ruske armade na fronti kaj izgubile na zmožnosti svojega delovanja, kajti te armade lahko več tednov preskrbujejo iz zaloga, ki so nakopičene v etapskih prostorih. Zaveznika Rusije, Angleška in Francoska, ne smeta izpeljave svojih pomladanskih načrtov opustiti že zato, ker se morata bati napada osrednjih sil na v notranjosti ogroženo carsko državo. Italijani, ki dobe pogum še-le tedaj, ko vidijo, da se štirje vržejo na enega, bodo pa s svojimi napadalnimi načrti skoro gotovo toliko časa počakali, dokler se ne razjasni položaj v Rusiji. Vsaj doseganja izkušnja z Italijani nas tako uči.

Vojna vodstva osrednjih sil, so, naj se stvari razvijajo, kakor hočejo, v prijetnem položaju, da po načrtu izpeljejo svoje pomladanske načrte, pri čemur smejo računati s tem, da bodo v marsikaki smeri svoje načrte lažje izvedla; entente pa mora vpoštevati možne posledice ruske revolucije in bo morebiti prisiljena, da vsaj deloma izpremeni svoje načrte.

O pomenu preobrata v Rusiji piše med drugim »Arbeiterwille«: Preobrat v Petrogradu še ni preobrat v Rusiji. To sta dve različni stvari, ki se morate različno presojati. Revolucija v Petrogradu je resna reč za rusko vlado in za njeno vojsko, ker je središče ruske uprave v Petrogradu, kjer so tudi najvažnejše tvornice. Upor v Petrogradu je zelo resna zadeva ruske države in ruskega vojskovanja. A če se tudi to pripozna, je le upor v Petrogradu neznamen v primeri z Rusijo. Upor v Parizu in v Londonu bi bil resnejšega pomena za vojsko, kot upor v Petrogradu, seveda mnenje Petrograda se ne sme podcenjevati. Petrograd je velikansko mesto, 2,133.100 prebivalcev so le 1913 našli, a izgine v primeri z Rusijo, ki je štela 1. januarja 180.678.800 prebivalcev. Mestno prebivalstvo v Rusiji izgine v kmetiskem prebivalstvu.

Poročila o preobratu v Rusiji so na Dunaju povzročila sicer senzacijo, a sodelo se je o posledicah precej skeptično. Večerni listi so opozarjali, da glede na redka poročila še ni mogoče soditi o posledicah dogodka, ki je sicer izredne važnosti ne le za Rusijo, marveč morebiti tudi za usodo čelga sveta. »Fremdenblatt« in »Reichspost« opozarjata na možnost, da sta Anglija in morebiti tudi Francija delali na preobrat, da se odstrani miru naklonjena vlada, da se polaste carja in ga prisilijo nadaljevati vojsko. »Neue Freie Presse« pa sodi, da moti preobrat načrte vojne stranke, da slabi politiko o nadaljevanju vojske in le krepi silo miru, ker dežela v takem preobratu ni sposobna za močno vojno politiko. »Neues Wiener Tagblatt« meni, da je položaj v Rusiji skrajno kritičen in zelo resen. Pristaši carizma morajo odločno delati, da ponove carjevo moč. A bodi si kakor hoče, z orožjem v roki stojimo na straži in mirno čakamo, kako se bodo stvari v Rusiji razvile.

Položaj pred vstajo.

Krakov, 14. marca. Varšavski so-trudnik »Nove Reforme« poroča o položaju v Rusiji, predno je izbruhnila vstaja: Napetost med družbo, vlado in carskim dvorom se je zelo pomnožila. Splošno se pričakuje revolucija v palači vsled spletk angleškega veleposlanika Buchanana, radi propagande liberalcev in so tudi v carjevi rodbini nesoglasja. Napredni poslanci dume potujejo po celi Rusiji in prireajo proti vladi in carju shode, na katerih govorijo o sedanjem položaju v Petrogradu. Nek tak shod je nedavno v Nižnem Novgorodu vodil predsednik dume. Del

carjeve rodbine, na čelu mu carica mati, odkrito nastopa proti carju Nikolaju in njegovi ženi. Zaupnik te struje, veliki knez Demeter Pavlovič, ki se je udeležil tudi Razputinovega umora, je bil nedavno izgnan v Perzijo. Car, ki ve, da ga z vseh strani ogrožajo, živi le v sredi najudanejših mu oseb, katerim je prepustil tudi vlado. A ker te može vsi sovražijo to še množi nevoljo, ki se je že razširila v državni svet. Niti sedanja cenzura ne more prikriti boja proti vladi. Opozicija želi notranjo zmago Rusije, birokracija in desnica, kakor tudi zmerni konservativci žele miru. Na uspeh vojske ne veruje noben Rus več. Saj so razmere v Rusiji fatalne. Dobra letina v zadnjem letu je sicer agonijo ruske moči podaljšala, a sicer ni veliko pomagala. Izračunali so, da bo manjkalo 3 milijone delavcev za obdelovanje polja. Draginja je vedno večja. Velika mesta so z živili zelo slabo preskrbljena. Delo v municijskih tvornicah se preplakuje, a streliva le primanjkuje, ker je premalo jekla.

Prejšnja vlada nameravala brezobzirno vladati.

Genf, 15. marca. Zdaj se je izvedelo, da je sklenil ministrski svet v izredni seji potem, ko so podali svoje mnenje tudi visoki generali, da nastopi oster kurz in da prične agresivno postopati proti dumi, ker je sklenila resolucijo naj vlada odstopi in naj vodi jo zaupniki naroda kot dobrodelni odbor posle.

Kako se je razvila v Petrogradu revolucija.

Petrograd, 14. marca. K(or. ur.) Petrograjska brzojavna agentura poroča: Petrograjčani, ki so bili radi popolne desorganizacije transportov in prehrane razburjeni, so že dolgo časa jezno mrmrali proti vladi, in jo dolžili, da je zakrivila vse trpljenje. Vlada, ki je nemire pričakovala, je odredila obsirne ukrepe, da ohrani red. Med drugim je zapovedala, naj se razpusti državni zbor in дума. A дума je sklenila 11. marca, da ne sledi carjevemu ukazu in da bo nadaljevala seje. Takoj je izbrala izvršilni odbor 12 članov, kateremu je predsedoval predsednik Rodzianko. Ta odbor se je proglasil za začasno vlado in je izdal sledeči oklic: Z ozirom na težaven položaj in glede na notranji nered, ki ga je zakrivila stara vlada, je izvršilni odbor dume prisiljen, da prevzame sam skrb za javni red. Popolnoma zavedajoč se odgovornosti sklenjenega sklepa izraža odbor zaupanje, da ga bosta narod in vojska v težavnem položaju podpirala pri sestavi take vlade, ki se bo ozirala na želje naroda in ki bo upravičila njegovo zaupanje.

Izvršilni odbor se je naslanjal na pobunjeno prebivalstvo glavnega mesta in na posadko v Petrogradu, ki se je, več kot 30.000 mož, popolnoma združila z vstaji; prijeli in zaprli so vse ministre. Дума je izjavila, da kabinet več ne obstoja.

Danes, tretji dan vstaje, se nahaja glavno mesto, v katerem so hitro upostavili red, v oblasti izvršilnega odbora dume in čet, ki podpirajo duma. Poslanec Engelhardt, polkovnik generalnega štaba, je bil po odboru imenovan za poveljnika v Petrogradu.

Sinoči je izdal odbor prebivalstvu in četam, železnicam in bankam oklice, ki jih pozivajo, naj prično zopet navadno življenje. Poslancu Gronskega je odbor dume poveril začasno vodstvo petrograjske brzojavne agenture.

Kodanj, 15. marca. Minister Protopopov je izposloval, da so od 2. do 6. t. m. pripeljali v Petrograd povprečno 90 železniških voz živil, dasi so jih vsak dan 370 potrebovali. Živila so med delavce delili uradniki. Ker je večina delavcev dobila le malo ali celo nič živil, so se množice strašno razburile. Dne 8. t. m. so popustili delo transportni delavci in kovinarji. Čez dva dni so se jim pridružili črkostavci, tekstilno delavstvo, delavstvo v ladjedelnicah in nastavljenici kemičnih tvornic. V

wyborškem okraju se je 9. t. m. bil pravi boj. Veliko ljudi je bilo mrtvih in ranjenih. Tudi v Moskvi je izbruhnila splošna stavka. Število žrtev še ni znano.

Stockholm, 15. marca. V Petrogradu so banke zaprli, ko so ljudje naskočili in oropali podružnico Don. Azovske banke. Istočasno so pričeli odpošiljati državne arhive, a le mal del so spravili na varno. Angleškega veleposlanika že tri dni ni na izpregled. Pravijo, da je premestil svoj glavni stan v neko neznano mesto. Blizu zimske palače so zažgali, gasiti ni bilo mogoče, ker so ljudje planili na gasilce, katerih del je tudi stavkal. Posebne izdaje socialističnih listov, ki so jih ponoči na tisoče razširili, pozivajo ljudi, naj od mestne prehrane, ki se itak ni ponesla, ničesar ne upajo in naj si sami s silo preskrbe živila.

Streliški jarki in barikade v Petrogradu.

Kodanj, 15. marca. Minulo soboto so divjali v Petrogradu resni nemiri. Na cestah so pričeli kopati strelske jarkove in barikade. Množica je naskakovala trgovine. Veliko ljudi je bilo ubitih. Nemiri so izbruhnili že v petek. Vojaki so nastopali z golim orožjem. Nad sto oseb je bilo ranjenih. Stavkati so pričeli v vseh velikih tvornicah že prejšnji četrtek.

Stockholm, 15. marca. Odkar so nastopili poulični nemiri, je Petrograd popolnoma zaprt. Tudi pošto zadržujejo. Delavski nemiri so se pričeli že 27. februarja.

Genf, 15. marca. Petrograjski dopisniki francoskih listov poročajo, da so vojaki nasproti množici nastopali nenavadno obzirno.

Vojaška posadka v Kronstadtu se izjavila za petrograjski dobrodelni odbor.

Petrograd, 15. marca. (K. u.) Petrograjska brzojavna agentura poroča: Poslanca dume Fepelajev in Tashkin sta odpotovala danes na povelje izvršilnega odbora v Kronstadt, kjer je posadka izjavila, da se podvrže odboru. Za poveljnika v Kronstadtu je imenovan Fepelajev.

Upor vojne mornarice pri Kronstadtu.

Kodanj, 15. marca. Se ne potrjeno poročilo izjava, da se je uprla vojna mornarica pri Kronstadtu. Nekaj tam zasidranih vojnih ladij je v ponedeljek odširanih zastave.

Tudi v Moskvi resni nemiri.

Stockholm, 15. marca. Tukajšnji listi poročajo, da je bil brzojavni promet z Rusijo v torek prekinjen. V mejna mesta se je poročalo, da so tudi v Moskvi resni nemiri in da gre za dobro premišljeni načrt dume proti namernemu državnemu preobratu vlade, o katerem je bila дума pravočasno obveščena.

Mesta Moskva, Kazan, Harkov in Odesa se pridružila petrograjskemu dobrodelnemu odboru.

Frankobrod, 15. marca. (K. u.) Frankfurter Zig. poroča iz Stockholma: Mestne uprave v Moskvi, Kazanu, Harkovu in v Odesi so brzojavno izjavile, da se pridružijo petrograjskemu dobrodelnemu odboru in so se konstituirale kot odbori za notranjo osvoboditev Rusije.

Pobuna skrbno pripravljena.

Stockholm, 15. marca. Posebne važnosti je okolnost, ker so se delavske stavke in demonstracije pričele v vseh industrijskih krajih isti dan in isto uro, kar kaže, da je bila pobuna skrbno pripravljena.

Zaprli ruski ministri.

Kakor je poročala petrograjska brzojavna agentura, so vse ruske ministre zaprli. Zdaj zaprti ruski kabinet je bil sledeče sestavljen: min. predsednik knez Galicin; notranji minister Protopopov; zunanji minister Pokrovski; finančni minister Bark; trgovski minister Timirjašev; vojni minister Belajev; poljedelski minister Riti; mornariški minister Grigorovič.

Kako gospoduje nova vlada.

Stockholm, 15. marca. Neposredno se poroča: Ko se je izvedelo, da namerava vlada odgoditi dume, kar bi bilo dejansko pomenilo njen razpust, so se poslanci zbrali v poslopju dume in sklenili, da se bodo uprli sili. Poslanci skrajne desnice so ugovarjali sklepu in so zapustili dvorano. Nacionalni poslanec grof Bobrinski je odstopil kot podpredsednik dume. Nekaj ur po tem posvetu je izbruhnila v Petrogradu vstaja, ki je, kakor vse kaže, bila dobro pripravljena in so jo uvedli poučeni vojaški krogi. Uporniki so z oklici pozvali meščanstvo, naj bo mirno, ga poučili o smotrih pokreta in zagotovili, da se bo takoj uredila življenjska in transportna kriza. Časopisi bodo izhajali, duma se lahko zbere na izredno zasedanje.

Poslanec Engelhardt

je baltskega pokoljenja. Rodbina živi v Estlandu. Mestni glavar Engelhardt pripada zmernim oktohistom.

Rodbina Engelhardt.

Dunaj, 15. marca. V Rusiji živita dve rodbini Engelhardt. Ena pripada nemškemu plemstvu na Kurskem. Na ruskem dvoru in v ruski državni službi se je izkazalo več Engelhardtov. Neki Engelhardt služi v ruskem zunanjem ministrstvu, neki drugi Engelhardt je bil fregatni kapitan, komornik in plemiški maršal. Druga rodbina Engelhardt je sicer tudi nemškega pokoljenja, a se je popolnoma porusila. Prebiva v Smolensku. Več teh Engelhardtov sedi v državnemu svetu, več v domačem zemstvu. Neki tretji Engelhardt sodeluje pri »Novem Vremenu«. Petrograjski poveljnik je najbrže zastopnik zmernih delavcev. Engelhardt, ki dozda v dumi ni igral posebne vloge in se je v prvi vrsti pečal z dobrodelnimi in sanitetnimi zadevami.

Carica izginila.

Stockholm, 15. marca. Petrograjska poročila tu niso preveč presenetila. Vedeli so, da se v Petrogradu pripravlja preobrat. Znali so tudi, da gre proti carici, ker je kot navdušena prijateljica Nemcev nastopala proti vojski. Niti zdaj se še ne ve, kje se nahaja carica.

Car zbežal v glavni stan.

Stockholm, 15. marca. Znano je, da je car pred nekaterimi dnevi odpotoval v glavni stan. Z ozirom na vstajo v Petrogradu se sodi, da je car zbežal pred pobunjeno množico.

Drugi ruski glavni stan.

Berlin, 15. marca. Iz poročil časopisja sporazuma se sklepa, da tvori angleški veleposlanik Buchanan s svojimi ljudmi drugi glavni stan v Rusiji. Od tam se je trdilo, da hoče Protopopov skleniti mir s sramotnimi pogoji in da se pogaja o njem z osrednjimi velesilama, kar je seveda izlagano. Položaj glede na vojsko se pač ni izpremenil, ker ne misli ne vlada vsašev in ne carjeva vlada na mir. Strašne bede v velikih mestih tudi izvršilni odbor ne bo odpravil glede na prometne težkote. Preobrat, ki ga je pospeševal sporazum, se mora smatrati za obupen čin. Osrednji velesili najboljše storita, če se zanašata na svoje lastno orožje.

Veleposlaniki v glavnem stanu.

Kodanj, 15. marca. Angleški, francoski in italijanski veleposlaniki so bili nujno pozvani v glavni tan k cerju.

Boj med dumo in vlado.

Stockholm, 15. marca. V petek preteklega tedna je predsednik dume poslal posebnega kurirja k carju v glavni stan z zelo ostrim pismom, naj car takoj odpusti ministrstvo in imenuje novo vlado, ki ji zaupa narod in ki jo bo duma odobrila. Če se to ne zgodi, odklanja duma vsako odgovornost. Ministrstvo je bilo o tem obveščeno in je duma in državni zbor odgodilo.

Genf, 15. marca. Francoski časopisi poročajo: Krogi dume so glede na neznošen položaj in z ozirom na po vladi sklenjeni razpust dume sklenili, naj se zastopniki opozicijskih strank zbere v kakem švedskem mestu ali pa v Švici, da bodo po zgledu posvetov v Wyborgu 1. 1906 razpravljali o položaju in ukrenili, kar bo potrebno. V zadnji uri so pa zastopniki dume sklenili, da se bodo odkrito uprli. Priprčili so se namreč, da se posadka v glavnem mestu, večinoma črnovojniki, strinja z njimi. Dogodke so morali pospešiti, ker so izvedeli, da je pozvala vlada v nezanesljiva mesta čete z bojišča. Petrograd se je hitro izpremenil v vojaški tabor.

Iz tretje seje dume.

Kodanj, 15. marca. (Kor. ur.) Kakor poročajo nemški listi, je bila tudi tretja seja dume na zunaj mirna. V razpra-

vi o aretacijah delavske skupine odseka za vojno inudstrio je branil podpredsednik vojnega industrijskega odseka kadet Konovalov zaprte delavske zastopnike proti očitkom vlade, da so pripravljali prekucijo in je jamčil za ljubezen delavskih voditeljev do domovine. Nekateri člani delavske skupine so sestavili celo oklic na petrograjske delavske množice in jih pozivljali, naj prenehajo stavkati in naj se vrnejo na delo v municijske delavnice. Oblasti so pa prepovedale širiti oklice. (V Konovalovem govoru se je prvič javno povedalo, da so stavkali v vojnih delavnicah. Cenzura je dozda strogo pazila, da ruski časopisi niso o stavki ničesar zapisali.) Poslanca Caidže in Krensky sta odločno ugovarjala trditvam meščanskih poslancev, da so delavci navdušeni za vojsko, kar nasprotuje njih kozmopolitičnemu svetovnemu nazoru.

Sodba nekega diplomata, ki je posloval v Rusiji.

V »N. F. Pr.« izjava neki ugledni diplomat, ki je posloval v Rusiji, glede na preobrat v Rusiji med drugim: Dasi svoje sodbe še ne morem izraziti, sedim: Revolucija, ki se gotovo ni omejila na Petrograd, mora in bo na rusko armado vehementno vplivala in povzročila usodne dogodke, ki se bodo vrstili. Zelo dvomim, če se bo način Brusilovega klanja mogel še naprej držati.

Sodba Francije o preobratu v Rusiji.

Genf, 15. marca. »Temps« piše: Francija mora z največjo pozornostjo zasledovati nemire v Rusiji. Čuvati se pa morajo pesimističnih pretiravanj in čakati, kako se bodo razvili dogodki, predno bo mogoče jasno soditi o položaju.

Kako sodijo švedi o preobratu v Rusiji.

Stockholm, 15. marca. (K. ur.) Upor v Rusiji osredotočuje pozornost »Stockholms Tidningen« poroča iz Haparande: Minulo nedeljo v Petrogradu niso izšli časopisi, izvzemši glasila finančnega ministra in lista »Svjet«. Natančnih poročil o dogodkih zadnjih dni še ni. Z novimi dogodki se pečajo le nekateri listi, ker je došla petrograjska brzojavka šele ob 2 ponoči. »Stockholms Tidningen« piše, da je zmogovita revolucija zgodovinski dogodek z nepreglednimi posledicami. List pravi, da je zanimivo, ker brzojavka carja niti z besedico ne omenja. Sodijo, da revolucija ni naperjena proti monarhiji, pač pa proti nasilstvu, ki je zdaj brez moči.

Notranja politika.**Po smrti dr. Mile Starčevića.**

Po pokopu dr. Mile Starčevića je predsednik saborskega kluba dr. Pavlič slavil pokojnika. Za vodjo stranke je izvoljen istrski državni poslanec dr. Matko Laginja. Stranka se bo v banovini imenovala: »Starčevićeva stranka prava«, zunaj banovine pa: »Hrvatska pravaška stranka«. Stala bo v tesni zvezi s Slovenci.

Ministrski svet.

Dunaj, 15. marca. Pod predsedstvom minist. predsednika grofa Clam-Martinica se je vršil ministrski svet.

Naše ministrske krize?

»Frankfurter Zeitung« poroča z Dunaja, da v tamošnjih političnih krogih kroži govorica, da stojimo neposredno pred avstrijsko ministrsko krizo. Na Clam-Martinicevo mesto pride zunanji minister grof Czernin, ki dobi naslednika v grofu Tiszi.

»Pester Lloyd« zanika Czerninov odstop. Na Ogrskem opozicija trdovratno zahteva koalicijsko vlado. Vzroki so zunanje in notranje politične. V petkovi seji bo neodvisnež posl. Mezöffy javno stavil to zahtevo. Vlada stranka zavrača ta načrt. V dunajskih dobro poučenih krogih sodijo, da se bodo Madžari zedinili. Novo koalicijsko vlado bi vodil grof Andrassy.

Nemška posvetovanja.

Dunaj, 15. marca. Skupni izvršilni odbor nemških kršč. socialcev in nemške narodne zveze se vrši 22. t. m. Načelnik tega odbora je dunajski župan dr. Weisskirchner, ki je po poročilu »Narodne Politike« vodja levega krila kršč. socialcev in gre glede znanih »predpogojev« z Wolfom, Pacherjem in podobnimi. V zvezi z nemškimi nacionalci upa pri prihodnjih volitvah prepričati zmago socialnih demokratov.

Poslovniki.

Dunaj, 15. marca. V zadnjih dneh sta imela notranji minister baron Handel in minister Bärenreither z nemškimi strankami več posvetovanj o izpremembi poslovnika.

Po večerajšnji vesti o razgovoru posl. Staneka z minist. predsednikom ni več dvoma, da misli vlada oktroirati nov poslovnik. Izpolnila bo nemško zahtevo, da siračno ni stvar in pravica vlade zbornici dajati poslovnik. Poslovnik za poslansko zbornico je isto notranja zadeva poslanske zbornice same. Nenemške stranke se niso upirale izpremembi poslovnika. Bile so to nemške stranke. V zvezi z vlado hočejo sedaj poslovnik po svoji volji. Ostalih nemških strank vlada ni povabila k tej reformi, zato bo nosila nemški pečat. Slovanske stranke so jasno izjavile, da so proti vsakemu protustavnemu in izvenparlamentarnemu sklepu. Verjetno je, da bodo izvajale najstrožje posledice. Nemci in vlada menda delajo poslovnik ne za poslansko zbornico, ampak za zborovanje nemških programarjev, ki pa seveda niso cela Avstrija.

Okroi koncem marca?

»Münch. N. N.« poročajo, da pridejo znane vladne naredbe, katere odobravajo nemške stranke, koncem mesca marca. Prvotno so jih mislili objaviti 14. marca.

Nevarnost avstrijske ofenzive za Italijo.

Italijanski listi so prenapolnjeni z domnevanji o ciljih generalne ofenzive osrednjih velesil. Vojni poročevalec Alighiero Castelli opisuje v »Tribuni« svoj izlet na tridentinsko bojno črto, posebno v Val Astico, in pravi: »Ako se govori o avstrijski ofenzivi, je velikokrat imenovani odsek vincentinska visoka ravan, kjer bi poskusili generalni štabi osrednjih sil pri ugodnem vremenu strašen in odločilen sunek, da izsilijo mir. General Corsi pa je prišel do prepričanja, da je zelo verjetno, da se izvrši napad na italijanski alpski bojni črti, in pravi, naj se ne pozabi na avstrijsko ofenzivo 1. 1916. Italijani se boje avstrijske ofenzive. Saj so jim še v spominu imena iz majevih dni 1. 1916, Campomolon, Monte Toraro, Monte Cimone, Casa Ratti, Cornolo in Punta Corbin. Številno ujetnikov, ki smo jih ujeli v teh bojih, in naš plen — zaplenili smo samo topov nad 300 — jasno govore o značaju in uspehu tega našega sunka. Kakor snežni plaz se je valil naš napad med Brento in Adizo v italijansko ozemlje in nič ga ne bi ustavilo, ako se ne bi izpremenile razmere na glavnem bojišču. Tega dejstva se Italijani iz hvalečnosti do svojih rešiteljev gotovo dobro spominjajo. Ali ne samo general Corsi, cela italijanska vojaška kritika deluje z redko enodušnostjo na to, da predstavi italijansko bojno črto kot glavno bojišče v tej svetovni vojni. Sprememba v vodstvu našega generalnega štaba je oživela te napore in dala povod za izreden strah. Hočejo že vedeti za načrt, ki bo prisilil italijansko armado, da kar najhitreje odneha od svojih napadalnih in osvojevalnih načrtov. Ta napad da bo namreč sledil, še preden bo pripravljena ruska armada za ofenzivo. Ako beremo dnevno take in podobne vesti, potem smo lahko prepričani, da Italijani še niso pozabili udarcev preteklega leta.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 15. marca. Uradno:

Topovski boj se je v nekaterih odsekih zopet oživil. Na naši bojni črti severno Asiaga so danes zjutraj udarli od delki pešpolka št. 27 skozi snežne predore v sovražne järke vzhodno Monte Forno, uničili so bivališča in zadali Italijanom krvave izgube, ki so bile velike, in so zaplenili 2 strojni puški ter ujeli 22 alpincev.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

14. marca. Dne 13. običajni artiljerijski boji in mali spopadi med oddelki v dolinah Brente in reke Vipave. Ugrabili smo ujetnike. Na Krasu je naša patrola razstrelila taborišče v sovražnih črtah pri Špacapanih in naša artiljerija je porušila opazovališče pri Hudem ložu. Sovražni letalci so metali v Gorico bombe, ki so zahtevale nekaj žrtv med prebivalstvom.

Italijanske skrbi.

Lugano, 15. marca. Italijanski listi poročajo, da se avstrijsko vojno vodstvo z največjo natančnostjo pripravlja za ofenzivo proti Italiji. Številne turške in bolgarske čete so že došle v avstrijske črte.

Vojni cilji Italije.

Lugano, 15. marca. Radikalci so na svojem strankarskem shodu zahtevali, da naj vlada nadaljuje vojno vedno v tesnejši zvezi z zavezniki, dokler ne uničijo nemškega militarizma, Avstrije in Turčije ne razkrope v njene sestavine, in pridobe Trentina in nasprotno jadranske obale. Vojaške potrebe Italije je treba spraviti v soglasje z razvojem srbskega naroda, ki bi tvoril dragocen jez proti ponemčenju Balkana.

Italijanska zbornica.

Curih, 15. marca. (K. u.) V italijanski zbornici je prometni minister izjavil, da je za leto 1917 po morju treba najmanj 18 milijonov ton uvoza; od tega odpade 14½ milijona ton na premog, žito in kovine, ostanek pa na petrolej, zmrazjeno meso, volno, juto, kože in na različne za vojaške namene potrebne stvari. Da bi še bolj skržili uvoz, ni misliti. Vprašanje je pa, kje dobiti ladje za teh neobhodno potrebnih 18 milijonov ton. Po zaprtju Dardanel je Severna Amerika glavna dobaviteljica Italije za žito, v drugi vrsti Avstralija. Z ozirom na dolgotrajno vožnjo bi bilo treba za 18 milijonov ton blaga za leto 1917 ladij s skupno prostornino 3,250.000 ton, ki bi morale neprestano voziti. Zalibog pa italijanska trgovska mornarica ni v stanju, da bi obvladala tako velikanski transport. Italija ima komaj 200 tovornih ladij, ki bi lahko preko morja privozile 1 milijon ton. Vsega skupaj bi italijanske ladje, vstevši zaplenjene, privozile okoli en in pol milijona ton torej ravno polovico tega, kar je neobhodno potrebno. Vlada bo storila vse, kar je v njeni moči, da temu odpomore. Da se porabi manj premoga, bo treba močno omejiti železniški promet in industrijo, razven za vojne namene in pa izdelovanje plina.

Vojska z Rusi in Rumuni.**AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.**

Dunaj, 15. marca. Uradno:

Izvzemši mestoma živahnega streljanja s topovi nobenih važnih dogodkov. — Severno Stanislavova in južno Solotvine so naše naskakovalne čete pri uspešnih podjetjih ujele 106 mož in zaplenile 6 strojnih pušk in 1 metalca min.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 15. marca. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Pri Witoniecu ob Stohodu in pri Jamnici južno Dnjestra smo uspešno izvedli podjetja naskakovalnih čet. Na 100 mož smo ujeli in zaplenili več strojnih pušk in metalcev min.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 14. marca. Uradno: Več vojaških naprav v Galacu smo s topovi obstreljevali.

Hindenburg pri nemškem cesarju.

Berlin, 15. marca. Cesar Viljem je danes v velikem glavnem stanu sprejel maršala Hindenburga, ki mu je podal poročilo.

Boji na zahodu.**NEMŠKO URADNO POROČILO.**

Berlin, 15. marca. Veliki glavni stan:

Z ozirom na dež so v večini odsekov le malo streljali s topovi. V Champagni se francoski napadi na severnozahodnem robu višine 185 južno Riponta v našem uničevalnem ognju niso mogli razviti. Poizvedovalni sunki pri Somme in na zahodnem bregu Moze, kjer smo s krepkim nastopom ob belem dnevu premagali južno Cumieresa francosko stražo, smo več mož ujeli.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Francoska zbornica.

Pariz, 15. marca. (K. u.) Potem, ko se je zbornica pečala z letalstvom, je predsednik prebral vlozene predloge. Vlada je sprejela predlog poslanca Eynars, ki jemlje na znanje izjave vlade in zaupa na to, da bo uresničila tesno sodelovanje različnih panog zračne službe.

Vojni minister Lyantey je protestiral proti razpravi in izjavil, da odklanja, da bi govornikom sledil na tehničnem polju, tudi v tajni seji ne.

Besede vojnega minsitra so bile sprejete z živahnim ugovorom. Na predlog Renandela so sejo proglasili za tajno.

Odstop francoskega vojnega ministra.

Pariz, 14. marca. (Kor. ur.) Agence Havas: Radi dogodkov v zbornici je odstopil vojni minister general Lyautay.

Briand in opozicija.

Pariz, 15. marca. (Kor. ur.) »Gaulois« piše: Voditelji opozicije so izjavili, da bodo vztrajali na svojem stališču, dokler Briand ne bo spoznal, da skupno delovanje parlamenta z njim ni več mogoče. Kot Briandovega naslednika imenujejo Ribota, kateremu bosta pri deljena Barthou in Painlevé. Drugi imenujejo Deschanel.

Pomanjkanje živil v Angliji.

Haag, 15. marca. »Daily Telegraph« poroča: Župan v Newcastle je izjavil, da bo morala Anglija tekom enega meseca s silo deliti živila.

Na južnem Ba'kanu.**NEMŠKO URADNO POROČILO.**

Berlin, 15. marca. Veliki glavni stan:

Na obeh bregih Prespa jezera in severno Bitolja so tudi včeraj Francozi z močnimi silami z istim neuspehom in z istimi velikimi izgubami kot prejšnji dan nadaljevali. Med črno in Dojran-skim jezerom so odbili manjše napade ostalih čet sporazuma.

Prvi generalni kvartirni mojster:
pl. Ludendorff.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 15. marca. Uradno:

Ob Vojuši nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba:
pl. Höfer, fml.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 14. marca. Uradno: Med Ohridskim in Prespaškim jezerom ponovni napadi sovražnika, ki je bil s krvavimi izgubami odbit. Po precej ljuti artiljerijski pripravi so Francozi večkrat napadli naše postojanke zahodno in severno od Bitolja, bili so pa prisljeni, da so se v neredu umaknili, pri čemur so imeli izredno velike izgube.

Priprave Amerike za vojsko.

Genf, 15. marca. Ameriški mornariški minister je sklical komisijo strokovnjakov, da se posvetuje o zgradbi močnega brodovja proti podmorskemu čolnom. Ladje bodo dolge 25 do 30 metrov in bodo vozile z brzino 25 vozlov. Sodijo, da bodo na teden zgradili 30 do 40 takih ladij. Guverner Panama prekopa je odredil, naj vse sumljive osebe odstrani. V Filadelfiji so internirane nemške mornarje nastanili v zaprtem taboru. 20.000 ameriških zdravnikov se je že prijavilo za vojno službo. 1000 ladij po 4000 ton je določenih za obrambo ameriške obale. Admiral Usher pravi, da potrebujejo za obrambo newyorškega pristanišča 500 ladij in 10.000 mož. Veliko ameriških listov piše, da se bo pričela vojska med Ameriko in Nemčijo na morju brez vojne napovedi.

Wilson še vedno v postelji.

Genf, 15. marca. »Petit Parisien« poroča iz Washingtona: Wilsonovo zdravje se še ni izboljšalo. Iznova mora ležati v postelji. Zadnji petek je zbolel v newyorški Carnegiejevi dvorani velik mirovni shod, na katerem so demonstrirali proti Angliji. Nemčijo so nemško pozdravljali.

Wilson radoveden, zakaj zapuščajo Mehikanci Severno Ameriko.

Genf. »Petit Journal« pravi, da v zadnjih osmih dneh zapuščajo mehikanski podaniki Pariz. Večina potuje čez Špansko. Mehikanski generalni konzulat je izjavil, da ni ukazal, naj se vrnejo Mehikanci domov.

Rotterdam, 15. marca. »Morningpost« javlja: Predsednik Wilson je zahteval od Carrance, naj pojasni, zakaj zapuščajo toliko Mehikance Severno Ameriko.

Kitajska proti Nemčiji.

Haag, 15. marca. Dopisnik lista »Times« poroča, da je bila v nedeljo z glasovanjem o zaupnici končana kitajska vladna kriza. Nemškemu poslaniku so bili izročeni potni listi, ker so v kitajskih političnih krogih nemško izjavo, ki je sicer obljubila, da se bo po možnosti varovala kitajska last, vendar pa da se podmorska vojska ne bo omilila, smatrali za popolnoma nezadostno. Doslej še ni gotovo, če bo Kitajska pristopila k ententi in se dejansko udeležila vojske.

Kitajska zaplenila nemške ladje.

Rotterdam, 15. marca. Reuter poroča, da je kitajska vlada v Šangaju zaplenila 30 nemških ladij s skupno 35.000 tonami.

Vojska v Mezopotaniji.

Curib, 15. marca. Londonski listi poročajo, da angleške čete nadaljujejo zasledovanje Turkov, ker Bagdad ni pripraven za obrambo.

»Giornale d'Italia« poroča, da v Indiji vezbajo veliko armado ki je namenjena za vojsko proti Turčiji.

Razna poročila.**Nemški kancler na Dunaju.**

Dunaj, 15. marca. Kancler Bethmann-Hollweg je prišel za več dni na Dunaj.

Imel bo več razgovorov z zunanjim ministrom grofom Czerninom.

Četrtna angleškega naroda za mir.

Rotterdam, 15. marca. V angleški spodnji zbornici je izjavil Snowden, da agitira četrtna angleškega prebivalstva javno za mir.

Ruski car se odpovedal prestolu. — Veliki knez Mihael Aleksandrovitch regent.

London, 15. marca. (Kor. ur.) Reuterjev urad: V spodnji zbornici je naznanil zakladni kancler Bonar Law, da se je ruski car odpovedal. Veliki knez Mihael Aleksandrovitch je poklican za regenta.

Zgodila se je vojna Ang'leške . . .

London, 16. marca. Reuter: V spodnji zbornici je rekel Bonar Law, ko se je naznanilo, da se je odpovedal prestolu ruski car: Za nas je prava olajšava, ker gibanje ni šlo za tem, da doseže mir, ampak nasprotno, da velika nezadovoljnost ni naperjena proti vladi, ker nadaljuje vojsko, ampak veliko bolj zaradi tega, ker je ne nadaljuje z uspehom in energijo. (Glasno pritrdjevanje.) Bonar Law je še izjavil, da izgube na ljudeh po došli poročilih niso velike, in je povdarjal, da se je izprememba izvršila s primernim mirom.

Revolucionarji zasedli carjevo zimsko palačo. — Pogajanja angleškega in francoskega poslanika z revolucionarji. Moskva v laboru vslašev. — Vojaškega poveljnika v Moskvi in več tisoč orožnikov zaprli. — Nizji Novgorod in Harkov se pridružila vsolji.

Amsterdam, 16. marca ob 12. uri 50 min. ponoči: Sem so došle naslednje brzojavke Reuterjevega urada iz Petrograda z dne 14. t. m. Barka, Protopopova, Stürmerja kakor tudi druge ministre so zaprli. Revolucionarji so zasedli zimsko palačo. Angleški in francoski poslanik sta pričela pogajanja z izvršilnim odborom. Po poldrugi uri se je Moskva brez prelivanja krvi pridružila revoluciji.

Iz Moskve poroča Reuter: Tu je prišlo povodom revolucije do velikih manifestacij. Sestavil se je vojaški komite, ki s pomočjo artiljerijske brigade, 5 pešpelkov in tisočih črnovojniških čet vzdržuje red. Vojaškega poveljnika v Moskvi, kakor tudi več tisoč orožnikov in policijskih uradnikov so zaprli. Politične ujetnike so spustili na prosto.

Nizji Novgorod in Harkov sta se izjavila za revolucijo.

Amsterdam, 16. marca. (K. u.) Po semkaj došli poročilih Reuterjevega urada iz Petrograda z dne 14. t. m. sta se začela angleški in francoski poslanik, potem ko se je že bil konstituiral izvršilni odsek dume, z le-tim pogajati.

Na Finskem prekinjen železniški promet. V Petrogradu odprte vse ječe. — Ministra Protopopova in Stürmer umorjena?

Stockholm, 15. marca. (K. u.) K dogodkom na Ruskem poroča »Aftonbladet« iz Haparade, da je danes železniški promet med Tornesom in drugimi deli Finske prekinjen. Potniki pripovedujejo, da so finske železniške proge na več mestih porušene. Drugi pravijo, da bi se na Finskem stoječe čete gotovo pridružile revoluciji, kajti ko jih je bila hotela stara vlada poklicati v Petrograd, so se branile slediti povelju. V Petrogradu da so odprte vse ječe. Ministra Protopopova in Stürmerja da je množica umorila.

Nad Heisingforsom je preglašeno oblegovalno stanje.

Veliki knez Ciril na strani revolucionarjev. — Aleksejev sprejel predlog dume. Manifest za nadaljevanje vojske. — Začasna vlada.

Amsterdam, 16. marca. (Reuterjeva poročila.)

Veliki knez Ciril je izjavil, da je popolnoma na razpolago Rodzianku. Aleksejev je odgovoril, da sprejme predlog dume. General Brusilov je izjavil, da bo storil svojo dolžnost proti carju in državi. Gorevkin je zaprt.

Liebknechtov naslednik.

Berlin, 15. marca. (Kor. ur.) Pri včerajšnjih nadomestnih volitvah v volivnem okraju Potsdam-Ostbavelland je bilo doslej oddanih za Stahla (soc. dem. večinska stranka) 12.886 glasov in za Mehringa (soc. dem. manjšina) 3930 glasov.

Prvi in četrti kozaški polk sta se pridružila revoluciji.

Revolucionarji so postavili začasno vlado.

Rodzianko je v imenu vojaškega komiteja dume poslal mornariškim in armadnim poveljnikom vseh front manifest, v katerem jih prosi, naj ostanejo mirni, vendar naj pa boj proti sovražniku nadaljujejo, medtem ko bo komite vzdrževal red v notranjosti.

Delavski voditelji dume so izdali na delavce različne oklice, s katerimi jih pozivajo, naj vzdrže red in zopet prično delati, da bodo vojaki na fronti mogli nadaljevati boje.

Dnevne novice.

+ Odlikovanje generala pl. Sarkotiča. Deželnega glavarja Bosne in Hercegovine generala pl. Sarkotiča je odlikoval turški sultan z velikim redom Osmanov.

+ Odlikovanja. Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči sta dobila stotnik 97. pp. Gustav Del Cott in nadporočnik 47. pp. Miroslav Lesnik.

— Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil nadporočnik 1. m. bat. Albert Kolenc. — Najvišje pohvalno priznanje je dobil poročnik 408. črnovoj. tap. bat. Karel Šefman. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetlinje sta dobila stražmojster 3. tren. div. Rudolf Kolbe in stražmojster žrebčarne v Gradcu Anton Gliha. — Srebrni zaslužni križec na traku hrabrostne svetlinje je dobil četovodja 5. drag. p. Franc Mlakar. — V tretjič je dobil srebrno hrabrostno svetlinjo 1. vrste tit. stražmojster 5. drag. p. Privršek Anton. — V tretjič je dobil srebrno hrabrostno svetlinjo 2. vrste tit. stražmojster 5. drag. p. Kastelic Franc. — V drugič so dobili srebrno hrabrostno svetlinjo 2. vrste: tit. četovodja Dermastija Franc, desetenik Krapše Anton, patr. vodja Colarič Ivan, dragonca Debevc Ivan in Tancig Miroslav, vsi pri 5. drag. polku. — Srebrno hrabrostno svetlinjo 2. vrste so dobili: dragonci Rozaničnik Josip, Režek Anton, Pohar Karel in Marinič Franc, vsi pri 5. drag. p. — V drugič so dobili bronasto hrabrostno svetlinjo dragonci 5. drag. p. Podgoršek Valentin Nagelj Anton, Mikola Josip, Kulterer Ivan, Jerele Josip, Avsec Franc, Baša Ivan in Boscarol Anton. Bronasto hrabrostno svetlinjo so dobili: desetenik Češek Josip, dragonci Moder Matija, Marko Franc, Merljak Anton, Jurša Franc in Dobravec Anton, vsi pri 5. drag. polku.

+ Za generalnega ravnatelja c. kr. kmetijske družbe je imenoval družbeni odbor v svoji seji dne 12. t. m. dosedanjega ravnatelja g. Gustava Pirca in uredil njegovo službeno razmerje tako, da je izenačen z državnimi uradniki v IV. činovnem razredu. S tem je dal družbeni odbor gospodu Pircu priznanje za njegove velike zasluge, ki si jih je pridobil za povzdigo kmetijstva na Kranjskem, posebno pa za gospodarski prosep c. kr. kmetijske družbe.

— Semiška dekanija ima svoj sestanek sodalitatis v četrtek, t. j. 22. marca v Črnomlju. Začetek točno ob 10. uri dopoldne. Vabi se k obilni udeležbi.

— Vojnim kuratom je nujno odpoklican preč. g. P. Engelbert Klasinc, frančiškan in učitelj v Novem mestu.

— Vrnitev invalidov. Iz Linca se poroča: Dne 13. t. m. popoldne je pripeljal iz Italije četrti vlak z invalidi, v katerem je bilo 361 invalidov, med njimi 11 častnikov. Ta vlak je pripeljal zelo veliko težko ranjenih, med njimi več takih, ki so slepi na obeh očesih. Tudi eden izmed častnikov je popolnoma slep. Invalidi zelo hvalijo italijansko oskrbo in italijanske zdravnike.

— Smrtna kosa. Umrl je včeraj popoldne v »Ljudskem domu« črnovojnik g. Matevž Piber, bivši hotelar na Boh. Bistrici in brat preč. gosp. župnika, poslanca Jan. Pibra. Pogreb se vrši v nedeljo dne 18. t. m. popoldne ob 2. uri iz dež. bolnišnice k Sv. Križu. Pokojni je bil v decembru leta 1915 ranjen na italijanskem bojišču. Pred kratkim so ga pripeljali z Dunaja v Ljubljano. N. p. v m.! — Umrl je v Gradcu po kratki in mučni bolezni v bolnišnici usmiljenih bratov veleč. g. dr. Jan.

Nep. Breitenberger, profesor v knezoškoliškem deškem semenišču »Carolinum Augustineum«, v 49. letu svoje starosti. — Umrl je v Čatežu pod Zaplazom dne 13. marca t. l. občežnani Franc Lavrič. Pokojnik je brat c. in kr. podmaršala Ivana Lavrič pl. Zaplaz. — V Pragi je umrl glavni urednik »Politike« Vaclav Nedoma. — Umrla je v Gradcu gdčna. Emilija Wurzbach pl. Tannenberg, stara 20 let. — Umrla je v Mariboru mati trgovca Jožefa Uлага Ana Uлага. — V Trebnjem je umrl posestniški sin Fr. Murn, star 27 let. — Umrla je v Gradcu bolniška strežnica Veronika Petek.

— Na zastrupljenju krvi je umrl v Gradcu vojak 97. pešpolka Martin Mozetič.

— 20vinarskih nikelnastih novcev država po 30. aprilu 1917 ne bo več sprejemala, na kar se še enkrat opozarja.

— Iz ruskega ujetništva so se vrnili dne 26. februarja sledeči invalidi: predmojster Alojzij Finžger, 3. polj. havb. p.; inf. Ivan Kos, 87. pp.; inf. Anton Jelučen, 27. dom. pp.; poddes. enol. prost. Rudolf Gandrus, 97. pp.

Supilovo premoženje zaplenjeno. Preiskovalni sodnik kraljevega sodnega dvorja je odredil zaplenbo premoženja poslanca Franca Supila. Supilo je obtožen velicidaje.

Vešje zaloge Frankove cikorijske so zaplenili pri raznih trgovcih v Reki, ki so prodajali blago z 250 odstotki dobička. Trgovce so ovadili sodišču.

Dva brezmesna dneva v Trstu. V smislu namestnikovega predloga je c. kr. urad za ljudsko prehrano dovolil, da se zniža v Trstu število brezmesnih dni od 3 na 2 v tednu. Na podlagi tega je namestnik določil sredo za uživanje mesa. Tozadevna odredba izide v prihodnjih dneh.

Ljubljanske novice.

Ij Umrl je v Šelenburgovi ulici št. 4 zasebnik in hišni posestnik gosp. Peter Schleimer.

Ij Umrl so v Ljubljani: Marko Dorosulič, polkovnik v p., 79 let. — Milan Hojnik, sin železniškega mizarja, 3 mesece. — Marijeta Zupančič, hči šivilje, 7 mesecev. — Franciška Žižmond, posestnikova hči, begunka, 21 let. — Josip Golob, bivši mlinar, 75 let. — Edvard Požgaj, mestni ubožec, 75 let. — Marija Kirenič, hči brivskega mojstra, 2 leti in pol. — Franc Krmeč, delavčev sin, 16 let. — Ignacij Zajec, krojač, 51 let.

Ij Umrl je v Ljubljani gospod Ivan Frisch, trgovec, jermenar in hišni posestnik, star 51 let.

Ij Pogrebna bratovščina sv. Jožefa ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 18. t. m., ob 5. uri popoldne v škofiji, prtiličje desno. Vsi moški in ženski udje se vabijo k polnoštevlini udeležbi. — Odbor.

Ij Društvo tobačnih trafikantov za Kranjsko v Ljubljani ima redni občni zbor v nedeljo dne 18. marca 1917 ob 2. uri popoldne v posebni sobi restavracije pri Novem svetu, Marije Terezije cesta.

Zdravstveno oskrbovanje bolnikov in ranjencev v Ljubljani.

Piše polkovni zdravnik dr. Mavričij Rus.

(Z dovoljenjem vojnega tiskovnega stana.)

Ob začetku svetovne vojne je le malokdo slutil, kako odlična in nad vse važna vloga bo sčasoma odmerjena v preskrbi ranjenih in bolnih vojakov ravno naši ljubljanski etapni postaji.

Po zaslugi oblasti, ki so takoj začetkom vojne drage volje prepustile množestvilna šolska poslopja, so bili za bolne in ranjene na razpolago primerni prostori, velike svetle sobe, ki so se opremili z vsemi modernimi pomočki moderne zdravniške vede.

Komaj sta potekla dva tedna, že je javila brzojavka, da se pripelje zvečer prvi sanitetni vlak. Kakor blisk je šlo to naznanilo po deželnem glavnem mestu in preko njegovih mej. Naši vojaki, naši junaki, ki so bili svoj čas, ko jih je bil poklical najvišji vojni gospod, polni navdušenja odrinili v boj za domovino, so se vračali po vroči borbi z bojišču v drago domovino bedni in pomoči potrebni.

Zvečer se je gnetla nešteta, čudno razburjena množica iz vseh družabnih krogov na južnem kolodvoru in njegovi okolici. Očividno je čutil vsakdo na ta za Ljubljano nenavadni dan jasnejše nego kdaj prej težki železni korak neizprosne usode. Nenavadna napetost in žalostno svečano razpoloženje, pristržno sočutje in tesno pričakovanje, tu in tam seveda tudi radovednost in senzacijska pohlepnost, so odsevali iz oči in obrazov, iz celega obnašanja, iz hlastnih vprašanj in odgovorov čakajoče množice.

Le malokomu je bilo dano videti prihod vlaka z ranjenci. Kakšna slika! Prihod prvih žrtev začetkom svetovne vojne! Slika, ki bi bila vredna, da bi jo ovekovečilo pero Tolstega, čopič Vereščagina!

Pretrsljivi prizori so se odigrali ob svidenju s sorodniki. Ihte so pozdravljali bratje, sestre, neveste, žene in starši svoje drage sinove, moške, svoje zaročence in brate.

Taki prizori so se ponavljali ob prihajanju nadaljnjih sanitetnih vlakov, dokler ni besedolomni laški zaveznik povzročil vojne z Italijo. Na mah se je sprejemanje in preskrba ranjenih in bolnih vojakov bistveno izpremenila.

Ljubljanska garnizija je postala sedaj ena prvih in najvažnejših garnizij v etapi in se kot taka izredno močno in pogosto uporabljala.

Vedno novih žrtev je zahtevala orjaška borba narodov. Občinstvo se je polagoma navadilo na vedno nove vlake ranjencev in bolnikov, njegovo zanimanje je čimdalje bolj otopilo, val prekipenja, človeškega sočutja se je poglobil — prihod sanitetnih vlakov je postal polagoma nekaj vsakdanjega.

Tudi sedaj nam prinašajo sanitetni vlaki junake, ki so se sredi tisočeri trahot in nevarnosti zaničevaje smrt borili za cesarja in domovino, trpeli in krvaveli; tudi sedaj nam dovažajo vlaki junaške priče svetovnozgodovinskih dogodkov, priče največje, najkrvavejše, najkrutejše vseh vojn — toda nestrpnost čakajoče množice, ki bi jih sprejela, ni več.

Mirno, redno in tiho, ne da bi vzbujali pozornost, prihajajo sanitetni vlaki na tako imenovani bolniški tir; ravno tako mirno in tiho se vrši izlaganje ranjencev in bolnikov. Tu in tam se ozre kak moč, ki ima slučajno službeno opravilo v bližini vodstva za bolniške transporte, s sočutnim in občudujočim pogledom na junaške trpne.

Poveljnik vlaka javi ob izročitvi načeljujočemu zdravniku transportnega vodstva število ravnokar dospelih ležečih in sedečih ranjenih in bolnih. Dame Rdečega Križa izvršujejo ob vsakem času in ob vsakem vremenu s požrtvovalnostjo, ki se je ne more dovolj ceniti, in neumorno vnemo svojo vzvišeno človekoljubno nalogo, da nudijo ubogim, vsled bolečin in dolge vožnje onemoglim vojakom osvežila in okrepčila.

Vsak mož službujočega oddelka je vedno na določenem mu mestu in opravlja svojo službo vedno radovoljno. Dolga vrsta sanitetnih voz in avtomobilov stoji pripravljenih; nanje nalože ljudi in jih po napotku službujočega nadzorovalnega zdravnika odpeljejo v razne bolnišnice. Sanitetni zavod, v katerega ima priti ranjenec ali bolnik, se določi po tem, kakor zahteva način ranitve, oziroma bolezni, kakor je slučaj težak ali lahek; vsak se izroči najboljši zdravniški oskrbi.

V bolnišnici pričakuje nanovo došle, takoiimenovani »prirastek«, sanitetno osebje in jih vpiše; službujoči inšpekcijski zdravnik določi, v kateri oddelki ali sobi naj pride posameznik. Takoj po dohodu vsakega očistijo, ostrigajo, obrijejo, preoblečejo v sveže perilo in če je treba, se takoj izvrši operacija. Umazano perilo in obleka se v parnem sterilizatorju temeljito razkuži. Da se ohrani vzorna snaga, ki jo najdeš v vseh bolnišnicah ljubljanske garnizije, in da se a priori odvrne potuhnjena bolezen, znana pod imenom rdečelisi legar, velja kot vrhovno načelo vseh higijenično-profilaktičnih odredb, da se vsak ranjenec ali bolnik na najstrožji način očisti uši.

Sedaj pridejo ranjenci in bolniki v določene jim bolniške sobe, ki so vseskozi prostorne, svetle in zračne. Pri razmeščanju »prirastka« se kolikor mogoče gleda na to, da ostanejo pripadniki istega naroda skupaj. Ako zopet slišijo sladke glasove svoje ljube domačije, svoj ljubljenski materni jezik, se počutijo takoj boljše, domače; pogovarjati se morejo med seboj, pripovedovati si svoje doživljaje, izliti svojo dušo in drug drugega tolažiti; na ta način veliko lažje in potrpežljivejše prenašajo svoje trpljenje.

Razen vojaških strežnikov opravljajo bolniško strežbo in nego vrlo izvežbane in izšolane vojne bolniške sestre, ki izvršujejo svojo službo z ljubeznijo in vnemo.

Enakomerni red, mir in snaga so glavni pogoji celokupne bolniške nege. Na to se vedno gleda v prvi vrsti, in sicer ne samo v posameznih bolnišnicah, marveč v vseh sanitetnih zavodih ljubljanske garnizije. Po mnogih mesecih ugonablajočega razburjenja in napornega službovanja v tisočeri nevarnostih, ki ga neprestano obdajajo ne le na prostem, marveč mu groze tudi iz

podzemskih globin in iz zračnih višin, po mnogih mesecih neizrekljivih naporov in pomanjkanja pride ranjeni ali bolni vojak končno na mirno, varen kraj. (Dalje.)

Naročajte nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žeblički za en par za gospode K 1'80, za dame K 1'50, za otroke K 1'20. Zaradi drage poštnine priporoča se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri **Peter Kozina & Ko. v Ljubljani**.

Lepa

kmetija

se ceno proda radi rodbinskih razmer. Posedstvo obsega nad 50 oralov, večinoma prav dobro zemljišče ter lepi deli gozda ter leži blizu Beljaka. Kmetija je zelo pripravna za mlekarstvo. Pojasnila drje lastnik **Jan. Wiesflecker v Klečah p. Podravlje, Koroško.** — 575

Gozdni manipulant DELOVODJA

se išče za Koroško za trajno mesto. Vsaj delno znanje nemščine se zahteva. Naslov pove uprava „Slov.“ pod št. „1000—569“

VRTNAR

izurjen v zelenjadarstvu in sadjarstvu, se sprejme na večji graščini.

Ponudbe pod št. 644 na upravo „Slovenca“.

6 zidanih poslopij,

z opeko krita ob okrajni cesti ležeča, pol ure od kolodvora večjega trga in četrte ure od premogokopa oddaljena, z vrtom, travnikom, hosto 2 oralov, se radi družinskih razmer proda na Spodnjem Stajerskem. Ta poslopja so se rabila za neko tovarniško podjetje in je tudi mali mlin poleg. Cena 25.000 K. Plačila ugodna. Oglase sprejme upravnistvo tega lista pod št. 602

Kostanjev les

do 2 m dolg, cepljen 10 do 30 cm v prerezu kupuje

Vinko Vabič, veletržec, Zalec, Južnostajersko.

Ponudbe s skrajno ceno, množino in rok dobave naj se vpošljejo!

Točno plačilo. — Kulantno poslovanje!

Kupujem tudi mehak, bukov, hrastov les, okrogel in žagan.

Drvarji

vojaščine prosti

5 do 6 mož ali tudi več se sprejme proti dobri plači za Koroško za delo od 1. maja do konca oktobra 1917. Plača se na dan ali v akordu po dogovoru. Ponudbe pod št. „1000—568“ na upravo tega lista.

Priporočam se častiti duhovščini za
popravljanje cerkvenih ur
Matija Rozman, mehanik
Stožice 50 p. Jezica pri Ljubljani.

Kdo pomaga?

Podčastnik, nahajajoč se v slabih razmerah, prosi dobre osebe posojila 300 kron, proti povračilu v par mesecih. Dopisi na upravo lista pod: »Premisl 1914« 655

Bazar na Bledu

pod kolodverom da z blagom vred v najem Jerica Žirovnik v Gorjah pri Bledu. 633

Išče poljski čuvaj.

Nastop s 1. aprilom 1917. Plača in drugo po dogovoru. Invalidi imajo prednost. Županstvo občine Moste pri Ljubljani. 631

Kristina Frisch roj. Jeran naznanja v svojem in v imenu vseh ostalih sorodnikov pretresujočo vest, da je njen iskrenoljubljeni, predobri soprog oziroma svak in stric, gospod

Ivan Frisch

trgovec in hišni posestnik

v petek dne 16. marca t. l. po dolgem, mučnem trpljenju, predviden s tolažili sv. vere bogu vdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v nedeljo dne 18. marca 1917 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Marijin trg št. 3 na pokopališče k sv. Kristofu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi Marijinega Oznanenja v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 16. marca 1917.

649

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Globoko potrtem srcem javljamo, da je dne 15. marca popoldne ob pol 6. uri po dolgi, zelo mučni bolezni, vdan v voljo Vsemogočnega, umrl v bolnici Rdečega križa v „Ljudskem domu“ v Ljubljani črnovojnik

Matevž Piber

bivši hotelir na Boh. Bistrici,

ranjen v decembru 1915 na italijanskem bojišču.

Pogreb blagega umrlega soproga ozir. sina, očeta in brata bo v nedeljo, dne 18. decembra ob 2. uri popoldne iz deželne bolnice k Sv. Križu.

Nepozabnega rajnika priporočamo v pobožen spomin.

Elizabeta Piber,
mati.

Frančiška Piber,
soproga.

Ivan Piber, deželni poslanec,
Josip Piber, c. kr. žendarm. okr. postajevođa, Matevžek, Betka, Francek,
Anton Piber, črnovojnik, posestnik, otroci.
bratje.

Globoko žalostni naznanjamo, da je Vsemogočnemu dopadlo vzeti k Sebi našega predobrega očeta, oziroma starega očeta, brata in tasta, gospoda

IVANA MATZELLE,

veleposestnika,

ki je dne 9. marca v starosti 65. let, prejemši sv. zakramente, mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb nepozabnega je bil 12. marca ob 10. uri na tukajšnje pokopališče, kjer je bil položen v rodbinsko gomilo k večnemu počitku.

Čeremošnjice, dne 9. marca 1917.

Marija Matzelle,
soproga.

Marica Frank,
hči.

Josip Frank,
zet.

Ivan Matzelle,
sin.

Alojzija Matzelle,
sinova.